

Tillsynsplan för tillståndsenheten i Malmö stad 2019

avseende tillståndsgivning och tillsyn av serveringstillstånd och försäljningstillstånd för tobak och försäljning och tillsyn av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, folköl och tobak

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen

Upprättad	
Datum:	2019-03-12
Version:	1.0
Ansvarig:	Kajsa Gustafsson
Förvaltning:	Arbetsmarknads- och socialförvaltningen
Enhet:	Tillståndsenheten

Bakgrund

Tillståndsenheten handlägger ansökningar om alkoholserveringstillstånd, bedriver tillsyn över serveringsställen med serveringstillstånd och handlägger åtgärdsärenden enligt alkohollagen. Därutöver ansvarar tillståndsenheten för tillsyn av tobaks- och folkölsförsäljningen i Malmös butiker och på serveringsställen och handlägger åtgärdsärenden vid brister i försäljning av tobak och folköl i enlighet med tobakslagen (1993:581) och alkohollagen (2010:1622). Därutöver ansvarar tillståndsenheten för tillsyn av försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare i Malmö och handlägger åtgärdsärenden vid brister i försäljning av elektroniska cigaretter enligt lag (2017:425) om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Den 1 juli 2019 upphävs idag gällande tobakslag och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och ersätts med lag (2018:2088) om tobak och liknande produkter. En tillståndsplikt införs för försäljning av tobak likt den tillståndsplikt som gäller alkoholservering. Tillståndsplikten avser både detaljhandel och partihandel. Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare blir inte tillståndspliktigt, försäljning ska liksom tidigare anmälas till kommunen.

Av 9 kap. 2 § alkohollagen framgår att kommunen och Polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker och detaljhandel med folköl. Kommunen ska enligt samma paragraf upprätta en tillsynsplan som ska inges till länsstyrelsen. Enligt 19 a § tobakslagen ska kommunen utöva tillsyn över handel m.m. med tobak. Enligt 26 § lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare ska kommunen utöva tillsyn över handel m.m. med elektroniska cigaretter (e-cigaretter). En upprättad tillsynsplan anses väsentligt strukturera och underlätta verksamheten samt öka förutsättningarna för att få god effekt av arbetet. Malmö stads tillsynsplan antas av arbetsmarknads- och socialnämnden. Tillsynsplanen för 2019 tar sin utgångspunkt i 2019 års mål för arbetsmarknads- och socialnämnden, antagna den 28 mars 2019, med fokus på målområde 6 ”En trygg stad” som bygger på kommunfullmäktiges mål om att alla i Malmö ska känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har uppställt följande mål: ”Arbetsmarknads- och socialnämnden ska aktivt medverka till att skapa trygghet i hemmet och i det offentliga rummet.”. Tillståndsenhetens verksamhet bidrar till att skapa trygghet i det offentliga rummet genom inre, yttre och förebyggande tillsyn, utbildning, information och genom samverkan.

I Malmö kommun finns idag 453 serveringsställen med stadigvarande serveringstillstånd, varav tre avser gemensamma tillstånd. Vidare finns inom kommunen 417 registrerade försäljningsställen för tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och/eller folköl, varav majoriteten, 397 försäljningsställen, registrerat tobaksförsäljning.

Tillsyn av serveringsställen med serveringstillstånd

Allmänt

Alkohollagen är en social skyddslag som syftar till att begränsa alkoholens skadeverkningar. Av alkohollagen framgår att alkoholservering ska ske på ett

ansvarsfullt sätt. Försäljning och servering av alkoholdrycker får endast ske i sådan omfattning och i sådana former att skador och brister i ordning och nykterhet på serveringsstället inte uppstår.

I Malmö stad bedrivs arbetet vid tillståndsenheten utifrån metoden ”Ansvarsfull alkoholservering”. Metoden innefattar utbildning av restaurangpersonal, samverkan mellan myndigheter och restaurangbransch och en effektiv tillsyn.

Barnkonsekvensanalys

Tillsyn över servering av alkoholdrycker bidrar till att begränsa tillgängligheten. Ett effektivt utfört tillsynsarbete av kommunen tar, förutom att skydda folkhälsan, tillvara barns och ungas rättigheter med hänsyn taget till vad som är bäst för barnen.

Förebyggande tillsyn

Den förebyggande tillsynen innefattar samverkan och dialog med branschen, utbildning och information – samtliga centrala delar i strävan att bidra till att alkoholservering sker under ansvarfulla former.

Utbildning

Malmö stad erbjuder tillståndshavare och serveringspersonal kostnadsfri utbildning i ansvarsfull alkoholservering genom utbildningarna ”Alkohol på krogen” och ”Narkotika på krogen”. Beviljande av senare serveringstid än klockan 01.00 är, enligt Malmö stads riktlinjer för alkoholserveringstillstånd, förenat med villkor om att samtlig serveringspersonal som inte endast tillfälligt arbetar på serveringsstället ska genomgå utbildningen ”Alkohol på krogen” eller motsvarande. Beviljande av senare serveringstid än klockan 03.00 är förenat med villkor om att samtlig serveringspersonal som inte endast tillfälligt arbetar på serveringsstället ska genomgå utbildningen ”Narkotika på krogen” eller motsvarande. Under 2019 kommer tillståndsenheten även att erbjuda en utbildning om alkohollagen på engelska, då tillståndsenheten uppmärksammat ett behov och önskemål om en sådan utbildning framförts av branschen. Utbildningen kommer att hållas under mars månad.

Information, dialog och samverkan

Befintliga och blivande tillståndshavare ska på ett lättillgängligt sätt få god service och information. Information kan inhämtas per telefon, på tillståndsenhetens webbplats och genom besök på tillståndsenheten. Sedan 2015 har alla tillståndshavare och sökanden möjlighet att hantera det mesta vad avser serveringstillståndet digitalt genom tillståndsenhetens e-tjänster. Tillståndsenheten erbjuder samtliga nya tillståndshavare ett informationsbesök för att informera om alkohollagens krav och om hur tillståndsenheten arbetar med tillsyn. Tillståndsenheten ingår sedan 2016 i ett krog nätverk tillsammans med näringslivskontoret, Polismyndigheten och med representanter från branschen. Vid mötet finns även andra delar av Malmö stad representerade, såsom flera enheter inom miljöförvaltningen.

Inre tillsyn

I det inre tillsynsarbetet ingår att hantera underrättelser från Polismyndigheten, Skatteverket och andra myndigheter om tillståndshavande bolag, om personer med betydande inflytande i dessa och om serveringsställena i sig. Därutöver

inhämtar tillståndsenheten löpande information från ett kreditupplysningsföretag och hanterar tips från allmänheten inom ramen för det inre tillsynsarbetet. Tillståndsenheten prövar genom remissförfarande samtliga tillståndshavares ekonomiska och personliga lämplighet varje år. Om det finns anledning att anta att brister föreligger öppnas ett tillsynsärende. Ett tillsynsärende kan avslutas utan åtgärd eller genom att meddela en erinran eller varning, eller genom att återkalla serveringstillståndet, om bristerna är upprepade eller omfattande. 2018 öppnades totalt 116 tillsynsärenden på grund av brister uppmärksammade vid yttre och inre tillsyn.

Yttre tillsyn

Den yttre tillsynen delas upp i rutintillsyn, uppföljande tillsyn (efter uppmärksammas brist), riktad tillsyn (t.ex. med ett särskilt tema), påkallad tillsyn (efter information från andra myndigheter, tips från allmänheten eller information via sociala medier) och samordnad tillsyn. Hur många rutintillsynsbesök som per år genomförs på ett visst serveringsställe regleras av en vid varje årsskifte upprättad frekvenslista. 2019 års frekvenslista upprättades den 14 januari 2019. Frekvenslistan tar sin utgångspunkt i ett antal parametrar; serveringsställets belägenhet, serveringstid och typ av verksamhet (restaurang, pub eller nattklubb). Den samordnade tillsynen genomförs i samarbete med Polismyndigheten och Skatteverket. Inte sällan deltar även Räddningstjänsten Syd och miljöförvaltningen (avdelningen för livsmedelskontroll eller enheten för bostadstillsyn) och i vissa fall andra myndigheter såsom Tullverket, Arbetsförmedlingen och/eller Arbetsmiljöverket. Tillsyn genomförs även gemensamt med enbart Skatteverket.

Tillståndsenheten genomför knappt en gång per år s.k. ISAK-tillsyn (Införsel av alkohol **SA**mverkan mellan myndigheter om **K**rogen) i syfte att kontrollera förekomsten av illegal alkoholdryck på serveringsställen med serveringstillstånd. Väsentligt för genomförandet är Tullverkets medverkan.

Aktuell situation

Vid årsskiftet 2018/2019 fanns 453 serveringstillstånd i Malmö, varav tre avsåg serveringstillstånd gällande gemensam serveringsyta. Det innebär en ökning med 18 serveringsställen sedan föregående årsskifte. Som jämförelse fanns vid årsskiftet 2010/2011 367 serveringstillstånd. Under 2018 beviljades 70 stadigvarande serveringstillstånd, varav 28 avsåg nyetableringar, en väsentligt högre siffra än föregående år då antalet nyetableringar uppgick till 11. Serveringstiderna för de stadigvarande serveringstillstånden fördelade sig vid årsskiftet 2018/2019 enligt nedanstående tabell.

Serveringstid	Antal
Fram till 01.00	383
02.00	28
03.00	30
04.00	7
05.00	5

Antalet tillstånd med serveringstid efter klockan 01.00 är i princip oförändrat. Ökningen av antalet tillstånd har påverkat antalet serveringsställen med serveringstid till klockan 01.00.

Resultat tillsyn serveringstillstånd 2018

Mål enligt tillsynsplan 2018	Måluppfyllelse	Kommentar
Under 2018 ska minst ett tillsynsbesök genomföras på varje serveringsställe som vid årets start innehar serveringstillstånd.	Hög måluppfyllelse. Av 435 restauranger vid årets start var det endast fyra som inte fick något tillsynsbesök.	Samtliga fyra serveringsställen som inte fick ett tillsynsbesök utgjordes av restauranger med mycket begränsade öppettider/säsongsöppna/svårtillgängliga restauranger. De fyra restaurangerna, som återkommande var stängda vid tillståndsenhetens besök, kommer att prioriteras vid tillsyn 2019.
Under 2018 ska minst 660 tillsynsbesök genomföras på serveringsställen med serveringstillstånd.	Uppfyllt. Totalt genomfördes 663 tillsynsbesök.	Av de 663 tillsynsbesöken utgjorde 58 besök genom samordnad tillsyn.
Minst 80 % av de föreningar/bolag/firmor som beviljas tillfälliga tillstånd till allmänheten ska få ett tillsynsbesök.	Uppfyllt. Tillsyn genomfördes på 81 % av de tillfälliga tillstånden till allmänheten.	Under 2018 beviljades 49 föreningar/bolag/firmor tillfälligt tillstånd till allmänheten (7 fler än föregående år).
Minst 60 % av de föreningar/bolag/firmor som beviljas tillfälligt tillstånd till slutet sällskap ska få ett tillsynsbesök.	Uppfyllt. Tillsyn genomfördes på 68 % av de tillfälliga tillstånden till slutna sällskap.	Under 2018 beviljades 23 föreningar/bolag/firmor tillfälligt tillstånd till slutet sällskap (6 fler än föregående år).
100 % av de serveringsställen som beviljas stadigvarande serveringstillstånd ska inom två månader efter beviljat tillstånd erbjudas ett förebyggande besök/informationsbesök.	Hög måluppfyllelse. 90 % av alla serveringsställen erbjöds ett förebyggande besök inom två månader efter beviljat serveringstillstånd.	Under 2018 beviljades 70 serveringsställen stadigvarande serveringstillstånd. Endast en gång tidigare har siffran varit så hög, 2013 då 74 stadigvarande tillstånd beviljades. Samtliga erbjöds inte ett besök inom två månader, vilket beror på det höga antalet beviljade tillstånd. Samtliga kvarvarande kommer att erbjudas ett informationsbesök under första kvartalet 2019.

Antal tillsynsbesök och inriktning på besöken under 2019

Tillståndsenhetens uppsatta mål för verksamhetens tillsyn bygger på arbetsmarknads- och socialnämndens mål, målområde 6 ”En trygg stad”, som i sin tur tar sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål ”i Malmö ska alla känna sig trygga och vara säkra såväl i hemmet som i stadens offentliga rum.” Till grund för de uppsatta målen ligger också, bland annat, den frekvenslista som omnämns ovan och av vilken framgår hur många rutintillsynsbesök vart och ett av serveringsställen i Malmö kommun ska få under innevarande år.

Tillståndsenheten har satt upp interna mål för tillsynsarbetet, vilka framgår av tillståndsenhetens verksamhetsplan för 2019 upprättad den 14 januari. Till målen finns aktiviteter kopplade. Samtliga för verksamheten uppsatta mål för 2019 som avser tillsyn av serveringsställen med serveringstillstånd framgår av nedanstående tabell.

Mål	Kommentar
Under 2019 ska minst ett tillsynsbesök genomföras på varje serveringsställe som vid årets start innehar serveringstillstånd.	Vid årets start hade 450 serveringsställen stadigvarande serveringstillstånd. Samtliga dessa ska få minst ett tillsynsbesök. Därtill kommer de gemensamma serveringstillstånden, till antalet tre, vilka även de får ett besök.
Under 2019 ska minst 700 tillsynsbesök genomföras på serveringsställen med serveringstillstånd.	Fördelningen av besöken utgår från upprättad frekvenslista 2019. Förutom rutintillsynsbesök, utgörs besöken av uppföljande, samordnad, riktad och påkallad tillsyn.
100 % av de serveringsställen som beviljas serveringstillstånd ska inom tre månader efter beviljat tillstånd erbjudas ett informationsbesök.	Informationsbesöket är en viktig del av det förebyggande arbetet. Då det föregående år visade sig vara svårt att uppfylla målet om ett informationsbesök inom två månader efter beviljat tillstånd har tidsfristen förlängts till tre månader.
De tillståndshavare som inte lämplighetsprövats det senaste året ska lämplighetsprövas under 2019.	Om en befintlig tillståndshavare inte gör någon ansökan, är föremål för någon anmärkning och någon betydande förändring av tillståndshavarens verksamhet inte heller sker, prövas inte tillståndshavarens lämplighet särskilt på nytt. Polismyndigheten är skyldig att självmant underrätta tillståndsenheten om förhållanden som är av betydelse för tillsynen. Det finns dock alltid en risk att myndigheten inte meddelar tillståndsenheten uppgifter av betydelse för tillståndshavarens lämplighet. Det är därför viktigt att samtliga tillståndshavare på tillståndsenhetens initiativ lämplighetsprövas varje år såväl ekonomiskt som personligt.

Utöver de mål som framgår av ovanstående tabell är en inte oväsentlig del av tillståndsenhetens tillsynsarbete kontrollen över och tillsynen vid arrangemang med tillfälliga serveringstillstånd. Något kvantitativt mål har dock inte satts upp för 2019. Utgångspunkten är att tillståndsenheten ska finnas där behovet är som störst och tillsynen ska hålla hög kvalitet. Tillståndsenheten har även intensifierat det inre tillsynsarbetet avseende tillfälliga serveringstillstånd.

Tillståndsenheten kommer under 2019 att ha tre extra teman i tillsynsarbetet varav det första avser att öka tillståndsenhetens kunskap om narkotika på krogen för att i högre utsträckning uppmärksamma brister. Polismyndigheten är tillståndsenheten behjälpliga i denna del. Det andra temat är ”snabb-ISAK”, i syfte att kartlägga förekomsten av illegal alkohol på krogen. Tillståndsenheten kommer inom ramen för denna tillsyn att ta fler prover på alkoholdryck för att

skickas på analys hos Tullverket, på anmodan av Tullverket. Det tredje temat i tillsynsarbetet avser en extra kontroll och efterföljande analys av de försäljningsciffror tillståndshavarna enligt lag är ålagda att inkomma med till Folkhälsomyndigheten och tillståndsenheten. För ändamålet har tillståndsenheten anställt en studentmedarbetare (ekonom) som i maj ska avge en rapport som ska ligga till grund för det fortsatta tillsynsarbetet inom området.

Uppföljning

Tillståndsenheten använder en målstyrningstavla för att följa upp de mål som anges dels i verksamhetsplanen och dels i tillsynsplanen. Målen återfinns som mätpunkter på tavlan i en kvartalsvis uppdelning och verksamhetens aktiviteter är kopplade till mätpunkterna. Varannan vecka hålls ett möte då mätpunkter och statistik redovisas och analyseras och eventuella avvikelser uppmärksammas. Arbetssättet bidrar till hög måluppfyllelse. En samlad redogörelse för det gångna årets tillsynsarbete återfinns i den webbaserade s.k. länsrapporten, som följer upp kommunernas alkohol- och tobakstillsyn och årligen redovisas till Folkhälsomyndigheten.

Tillsyn av försäljning av elektroniska cigaretter, tobak och folköl

Allmänt

Försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, folköl och tobak föregås för närvarande inte av en lämplighetsprövning. Tillsynen av försäljningsställen är därför i dagsläget det centrala fundamentet för att informera, kontrollera och följa upp butikerna så att försäljningen av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, tobak och folköl sker i enlighet med lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare, tobakslagen och alkohollagen. Den 1 juli 2019 införs, med främsta syfte att motverka illegal handel med tobak, en tillståndsplikt liknande den som finns för alkoholservering genom ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter. I samband med att lagen träder i kraft upphävs tobakslagen och lagen om elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Tillståndsplikten innebär att sökandebolagen liksom samtliga företrädare för desamma som anses ha ett betydande inflytande i rörelsen ska uppfylla ett i lagen uppställt krav om ekonomisk och personlig lämplighet. Detsamma gäller för partihandlare där ett beviljande även ska föregås av ett remissförfarande till Tullverket. Någon tillståndsplikt för försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare införs inte. Hela tillståndsenhetens verksamhet är digitaliserad, vilket innebär att ansökan om försäljningstillstånd kommer att kunna hanteras digitalt via tillståndsenhetens e-tjänster, på samma sätt som idag gäller för anmälan.

Barnkonsekvensanalys

En av grunderna i den svenska tobakspolitiken är att barn och ungdomar inte ska utsättas för hälsorisker som är förknippade med tobaksbruk. Barn och unga ska skyddas från exponering av tobak. Kontroll över försäljningen av tobak och liknande produkter och ett effektivt utfört tillsynsarbete av kommunen tar, förutom att skydda folkhälsan, tillvara barns och ungas rättigheter med hänsyn taget till vad som är bäst för barnen. En effektiv tillsyn förhindrar försäljning av tobak till barn och unga. I synnerhet genomförandet av kontrollköp.

Tillsyn

Tillståndsenheten har ansvaret för tillsynen av tobaks- och folkölsförsäljningen i Malmö. Sedan den 1 juli 2017 har tillståndsenheten även ansvar för tillsynen av försäljning av elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. Ansvaret inkluderar registrering och tillsyn av försäljningsställen, avgiftsuttag och utredning av åtgärdsärenden. Tillsyn sker förutom på rutinbasis även samordnat tillsammans med Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket samt i förekommande fall även andra myndigheter. Tillståndsenheten ingår i kommunens gemensamma satsning ”Tryggare Malmö”, inom vilken tillsyn på försäljningsställen för tobak utgjort en del av arbetet.

Antalet anmälda försäljningsställen för elektroniska cigaretter, folköl och tobak var vid årsskiftet 2018/2019 417 stycken. Av dessa var 63 butiker anmälda för försäljning av elektroniska cigaretter, 187 folköl och 397 tobak (vissa ställen säljer alla tre produkter, andra endast en eller två av dem). Huvuddelen av försäljningsställena avsåg försäljning av folköl och/eller tobak i butik, 10 försäljningsställen avsåg endast försäljning av elektroniska cigaretter och 55 anmälda försäljningsställen avsåg serveringsställen med serveringstillstånd som säljer tobak. Tobaksförsäljning på serveringsställen med serveringstillstånd sker oftast via automat som ställs ut av externa företag. Tillsynen av denna försäljning sker inom ramen för den ordinarie restaurangtillsynen och målet är därför att samtliga dessa försäljningsställen ska få ett tillsynsbesök.

Genom Malmö stads projekt ”Tryggare Malmö” har miljöförvaltningen i maj 2017 fått ett övergripande samordningsansvar för utökad myndighetstillsyn, med deltagande från Polismyndigheten, Räddningstjänsten Syd, stadsbyggnadskontoret och tillståndsenheten. Inom ramen för satsningen har tillståndsenheten haft en extra personalresurs på folköl- och tobakssidan under delar av 2017 och 2018. Därigenom har ett utökat antal tillsynsbesök hos folköl- och tobakshandlare möjliggjorts. Under 2018 har tillståndsenheten i högre utsträckning än tidigare genomfört samordnade tillsynsbesök med Polismyndigheten, Skatteverket och Tullverket, men även med miljöförvaltningen i Malmö stad.

Resultat tillsyn tobak och folköl 2018

Mål enligt tillsynsplan 2018	Måluppfyllelse	Kommentar
Under 2018 ska tillsynsbesök genomföras på minst hälften av de registrerade försäljningsställena för folköl och tobak.	Uppfyllt. 52 % av försäljningsställena fick ett tillsynsbesök.	Totalt genomfördes 227 förstagsbesök under 2018. Att tillståndsenheten uppnått målet beror till stora delar på att tillståndsenheten genom projektet ”Tryggare Malmö” fått möjlighet att anställa en extra resurs för tillsyn under hösten 2018.
Minst 30 tillsynsbesök gällande försäljningsställen som säljer folköl och tobak ska genomföras som samordnad tillsyn under 2018.	Uppfyllt. 41 samordnade tillsynsbesök genomfördes under 2018.	De samordnade tillsynsbesöken genomfördes tillsammans med Polismyndigheten, Räddningstjänsten Syd,

		Skatteverket, Tullverket och miljöförvaltningen. Målet kunde uppfyllas tack vare ett väl etablerat och fungerande samarbete med Polismyndigheten vad avser tobakstillsyn. Även projektet ”Tryggare Malmö”, bidrog till måluppfyllelsen.
Minst 110 kontrollköp ska genomföras för att kontrollera att den som lämnar ut folköl och tobak förvissas sig om att kontrollköparen fyllt 18 år.	Uppfyllt. 123 kontrollköp genomfördes under 2018.	Förnyade kontrollköp genomfördes i de butiker som 2017 sålde tobak utan att kontrollera legitimation. Nyrekrytering av kontrollköpare möjliggjorde måluppfyllelse. Vid 35 % av köpen såldes tobak till kontrollköparen utan föregående legitimationskontroll, en lägre siffra än 2017, vilket troligtvis förklaras av att besöken under 2018 avsåg återbesök.

Tillsyn med fokus på illegal tobak

Inom ramen för satsningen Tryggare Malmö har det mellan flera myndigheter gemensamma tillsynsarbetet intensifierats. Antalet myndighetsgemensamma tillsynsbesök ökade från 31 2017 till 41 2018. Utöver den tillsyn som genomförts gemensamt mellan myndigheter har tillståndsenheten i vissa fall ensamt genomfört besök i syfte att finna oriktigt märkt tobak (i de flesta fall med utländsk varningstext, s.k. smuggeltobak) och omhändertagit densamma. Det är dock, av säkerhetsskäl, avseende flertalet butiker, inte lämpligt att utan Polismyndigheten genomföra denna typ av tillsyn. Den 1 juli 2019 i samband med att lagen om tobak och liknande produkter träder i kraft införs en tillståndsplikt för försäljning av tobak både vad gäller detaljhandel och partihandel. Ett beviljande av ett tillstånd ska föregås av en lämplighetsprövning. Huvudsyftet med den nya regleringen är att motverka handeln med illegal tobak. I samband med ikraftträdandet kommer möjligheten för kommunen att omhänderta tobak att tas bort. De åtgärdsärenden som handlagts på tillståndsenheten under 2018 har i de flesta fall avsett oriktigt märkt tobak.

Kontrollköp

Under 2018 har tre kontrollköpare varit anställda för ändamålet att genomföra kontrollköp. Totalt har 123 kontrollköp genomförts i butiker i Malmö. I 35 % av fallen såldes tobak utan legitimationskontroll. Siffran är väsentligt lägre än föregående år, vilket troligtvis förklaras genom att besöken avsåg återbesök i butiker som tidigare sålt tobak till kontrollköparen utan föregående legitimationskontroll. Samtidigt kan konstateras att kontrollbesöken haft avsedd effekt – fler försäljare än tidigare kontrollerade legitimation.

Antal tillsynsbesök och inriktning på besöken under 2019

Tillståndsenhetens uppsatta mål för verksamhetens tillsyn bygger, som ovan nämnts, på arbetsmarknads- och socialnämndens mål, målområde 6 "En trygg stad". Utifrån målet har tillståndsenheten satt upp interna mål, vilka framgår av tillståndsenhetens verksamhetsplan för 2019 upprättad den 14 januari. Samtliga för verksamheten antagna mål för 2019 avseende tillsyn av tobak, folköl och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare framgår av tabellen nedan.

Mål	Kommentar
Under 2019 ska antalet tillsynsbesök för folköl, tobak och elektroniska cigaretter uppgå till 200 stycken.	Att antalet satts något lägre för 2019 än föregående år beror i allt väsentligt på ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter den 1 juli 2019. I samband med ikraftträdandet förväntas en anhopning av ansökningar om stadigvarande försäljningstillstånd.
Under 2019 ska 30 besök i lokaler som tillhandahåller tobak, elektroniska cigaretter och/eller folköl ske genom samordnad tillsyn.	Att målet inte satts högre beror i allt väsentligt på ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter den 1 juli 2019.
Under 2019 ska 50 kontrollköp genomföras.	Att målet inte satts högre beror i allt väsentligt på ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter den 1 juli 2019.

Ikraftträdandet av lagen om tobak och liknande produkter

Som framgår ovan införs den 1 juli 2019 en tillståndsplikt för försäljning av tobak. Idag finns 397 försäljningsställen som säljer tobak i Malmö. Samtliga dessa detaljister, därtill partihandlare, måste, för att stadigvarande få sälja tobak, inneha ett försäljningstillstånd för att få sälja tobak. Tillståndsenheten uppskattar att ca 75 % av försäljningsställena kommer att inkomma med en ansökan om stadigvarande försäljningstillstånd. Det kan innebära att tillståndsenheten ska hantera närmare 300 ansökningar. Varje beviljande ska föregås av en noggrann prövning. Med anledning av beskrivna omständigheter har tillsynsmålen gällande tobak, elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare och folköl, satts lägre än tidigare år.

Uppföljning

Tillståndsenheten använder en målstyrningstavla för att följa upp de mål som anges i tillsynsplanen. Målen återfinns som mätpunkter på tavlan och verksamhetens aktiviteter är kopplade till mätpunkterna. Varannan vecka hålls ett möte då mätpunkter och statistik redovisas och analyseras och eventuella avvikelser uppmärksammas. Arbetssättet bidrar till hög måluppfyllelse. En samlad redogörelse för det gångna årets tillsynsarbete återfinns i den webbaserade s.k. länsrapporten, som följer upp kommunernas alkohol- och tobakstillsyn och årligen redovisas till Folkhälsomyndigheten.